

PRESUDA SUDA (DRUGO VIJEĆE)

10. lipnja 1982.(*)

„Tržišno natjecanje – zračni promet”

U predmetu 246/81,

NICHOLAS WILLIAM, LORD BETHELL, član Europskog parlamenta, član House of Lords, kojeg zastupa Ian S. Forrester, iz škotske odvjetničke komore, i Mario Siragusa, iz odvjetničke komore Rima, po ovlaštenju Glorie Hooper iz odvjetničkog ureda Messrs Taylor & Humbert, *solicitors*, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg pri odvjetničkom uredu Jean-Claudea Woltera, 2, Rue Goethe,

tužitelj,

kojeg podupire

UJEDINJENA KRALJEVINA VELIKE BRITANIJE I SJEVERNE IRSKE, koju zastupa W. H. Godwin, *principal assistant treasury solicitor*, u svojstvu agenta, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg, pri britanskom veleposlanstvu,

intervenijent,

protiv

KOMISIJE EUROPSKIH ZAJEDNICA, koju zastupa njezin pravni savjetnik, Bastiaan van der Esch, u svojstvu agenta, uz asistenciju Pietera Jana Kuypere, člana njezine pravne službe, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg pri uredu Oresta Montalta, iz pravne službe, u zgradi Jean Monnet, Kirchberg,

tuženika,

koju podupiru sljedeći zračni prijevoznici:

AER LINGUS LIMITED (AER LINGUS), Dublin,

COMPAGNIE NATIONALE AIR FRANCE (AIR FRANCE), Pariz,

LINEE AEREE ITALIANE SPA (ALITALIA), Rim,

BRITISH AIRWAYS LIMITED (BRITISH AIRWAYS), Hounslow,

BRITISH CALEDONIAN AIRWAYS LIMITED (BRITISH CALEDONIAN), Crawley,

KONINKLIJKE LUCHTVAART MAATSCHAPPIJ NV (KLM), Amstelveen,

DEUTSCHE LUFTHANSA AG (LUFTHANSA), Köln,

OLYMPIC AIRWAYS, Atena,

SOCIETE ANONYME BELGE D'EXPLOITATION DE LA NAVIGATION AERIENNE, (SABENA), Bruxelles, i

SCANDINAVIAN AIRWAYS SYSTEM (SAS), Stockholm,

koje zastupa Eduard Marissens iz odvjetničke komore Bruxellesa, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg pri odvjetničkom uredu Lambertha H. Duponga, 14a Rue des Bains,

intervenijenti,

povodom, u prethodnoj fazi postupka, nedopuštenosti tužbe koju je Lord Bethell podnio protiv Komisije zbog nepostupanja u vezi s određivanjem tarifa zračnog prijevoza putnika na redovnim letovima unutar Zajednice od strane zračnih prijevoznika,

SUD (drugo vijeće)

u sastavu: O. Due, predsjednik vijeća, P. Pescatore i A. Chloros, suci,

nezavisni odvjetnik: Sir Gordon Slynn,

tajnik: H. A. Rühl, glavni administrator,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjevom podnesenim tajništvu Suda 10. rujna 1981., Lord Bethell je podnio tužbu na temelju članka 175. stavka 3. Ugovora o EEZ-u za utvrđivanje da Komisija, protivno Ugovoru, nije donijela mjere protiv navodnog dogovora između europskih zračnih prijevoznika o tarifama prijevoza putnika, iako je tužitelj to od nje zatražio u svojem dopisu od 13. ožujka 1981.
- 2 Podredno, tužitelj zahtijeva od Suda da u skladu s člankom 173. stavkom 2. poništi priopćenje od 17. srpnja 1981., koje je odgovor na njegov dopis od 13. svibnja 1981., kojim je Komisija odbila postupiti onako kako je on zahtijevao.

Okolnosti spora

- 3 Iz spisa proizlazi da Lord Bethell, koji je član Europskog parlamenta, član House of Lords i predsjednik kampanje „Freedom of the Skies”, već neko vrijeme vodi kampanju protiv sporazuma i usklađenog djelovanja koji, kako tvrdi, postoje između zračnih prijevoznika koji obavljaju redovne letove u pogledu putničkih tarifa u Europi.
- 4 U dopisu upućenom Komisiji 13. svibnja 1981. tužitelj je iznio cijeli problem i uložio prigovor da Komisija nije učinila ništa kako bi okončala tu situaciju te je zatražio „da

Komisija započne ispunjavati dužnost koju je već trebala ispuniti u prošlosti, da najavi da će djelovati u skladu s člankom 89. Ugovora o EEZ-u i da to započne činiti na način da od zračnih prijevoznika zatraži informacije i objašnjenja”. Zaključno, Lord Bethell obavijestio je Komisiju da namjerava pokrenuti postupak pred Sudom na temelju članka 173. ili 175. Ugovora, ako Komisija odbije poduzeti mjere koje on smatra primjerenim.

- 5 Dopisom od 17. srpnja 1981. glavni direktor za tržišno natjecanje objasnio je tužitelju stav Komisije o problemu koji je istaknuo u svojem dopisu od 13. svibnja 1981. u dijelu u kojem se odnosi na određivanje tarifa zračnog prijevoza. S tim u vezi naveo je da je nedavno istraživanje tarifa zračnog prijevoza koje je provela Komisija u suradnji s vladinim stručnjacima pokazalo da je u većini slučajeva konačno utvrđivanje tarifa zračnog prijevoza bila isključiva odgovornost država članica, tako da u načelu nema osnove za istraživanje aktivnosti prijevoznika na temelju članka 85. Međutim, imajući na umu posebne odnose koji postoje između država i prijevoznika, Komisija je namjeravala dodatno istražiti ovaj problem sa stajališta članaka 5. i 90. Ugovora u vezi s člankom 86., uzimajući u obzir činjenicu da većina zračnih prijevoznika koji obavljaju redovne letove imaju vladajući položaj na zajedničkom tržištu. Nakon što je istaknuo težinu i složenost analize čiji je cilj utvrditi zlouporabu tarifa zračnog prijevoza, glavni direktor obavijestio je tužitelja o daljnjim koracima koje predlaže Komisija: dostavljanje Vijeću izvješća o istraživanju koje je provela; priopćenje državama članicama o činjenici da tarife ne smiju biti neprimjerene jer se time krši članak 86.; priopćenje prijevoznicima u skladu s člankom 89. Ugovora, kojim se zahtijevaju svi podaci o različitim dogovorima i zajedničkim pravilima koja se odnose na zračni prijevoz; dostavljanje Vijeću nacrtu direktive i nacrtu uredbe o primjeni članaka 85. i 86. Ugovora na zračni prijevoz, kako bi se dopunila Uredba br. 17.
- 6 Lord Bethell nije bio zadovoljan s tim odgovorom te je 10. rujna 1981. podnio tužbu, kako je gore navedeno, na temelju članka 175. ili, podredno, članka 173. Ugovora.
- 7 Na temelju članka 91. Poslovnika Komisija je 17. studenoga 1981. uložila prigovor nedopuštenosti i zatražila od Suda da o tome donese odluku u ovoj prethodnoj fazi postupka.
- 8 Vlada Ujedinjene Kraljevine i određeni broj zračnih prijevoznika, uključujući glavne europske zračne prijevoznike, podnijeli su zahtjev za intervenciju u postupku. Vlada Ujedinjene Kraljevine izjavila je da želi intervenirati u prilog zahtjevu Lorda Bethella da priopćenje Komisije od 17. srpnja 1981. treba proglasiti ništavnim u dijelu u kojem je Komisija navela da nema osnove za primjenu članka 85. u vezi s određivanjem tarifa zračnog prijevoza. Zračni prijevoznici su podnijeli zahtjev za intervenciju u prilog navodima Komisije.
- 9 Sud je odlučio prihvatiti zahtjev Komisije i kao prethodni korak razmotriti prigovor nedopuštenosti. Nakon te odluke rješenjem od 17. veljače 1982. dodijelio je predmet drugom vijeću radi donošenja odluke o dopuštenosti tužbe.
- 10 Rješenjima s istim datumom Sud je dopustio intervenciju Vlade Ujedinjene Kraljevine i zračnih prijevoznika. Tijekom usmenog postupka samo su zračni prijevoznici iznijeli svoja stajališta o pitanju dopuštenosti.

Pitanje dopuštenosti

- 11 Na temelju članka 173. stavka 2. svaka fizička ili pravna osoba može pod uvjetima utvrđenim u tom članku pokrenuti postupak „protiv odluke koja joj je upućena ili protiv odluke koja se, iako donesena u obliku uredbe ili odluke upućene drugoj osobi, neposredno i osobno tiče”.
- 12 U skladu s člankom 175. stavkom 3. svaka fizička ili pravna osoba može pod uvjetima utvrđenim u tom članku podnijeti Sudu pritužbu zato što joj je institucija Zajednice „propustila uputiti bilo koji akt, osim preporuke ili mišljenja”.
- 13 Iz navedenih odredbi proizlazi da za dopuštenost tužbe tužitelj mora moći dokazati ili da je on adresat akta Komisije koji za njega ima određene pravne učinke i koji se kao takav može proglasiti ništavnim, ili da Komisija, koja je bila propisno pozvana da postupi u skladu s člankom 175. stavkom 2., nije u vezi s njim donijela akt na koji je on imao zakonito pravo na temelju pravila prava Zajednice.
- 14 U odgovoru na pitanje Suda tužitelj je naveo da je akt, na koji smatra da ima pravo, „reakcija ili primjereni odgovor na njegovu pritužbu, navodeći da će Komisija djelovati ili da neće djelovati u vezi s njom, a ako neće, da će navesti razloge za to”. Podredno, tužitelj smatra da dopis koji mu je 17. srpnja 1981. uputio glavni direktor za tržišno natjecanje treba kvalificirati kao akt protiv kojeg se može pokrenuti postupak na temelju članka 173. stavka 2.
- 15 Glavno pitanje na koje u ovom predmetu treba odgovoriti jest je li Komisija na temelju pravila prava Zajednice imala pravo i dužnost donijeti odluku u vezi s tužiteljem u smislu zahtjeva koji je tužitelj postavio Komisiji u svojem dopisu od 13. svibnja 1981. Iz sadržaja tog dopisa i iz objašnjenja iznesenih tijekom postupka proizlazi da tužitelj od Komisije zahtijeva da povede istragu u pogledu zračnih prijevoznika u pogledu određivanja tarifa zračnog prijevoza kako bi se na njih, prema potrebi, primijenile odredbe Ugovora u području tržišnog natjecanja.
- 16 Stoga je jasno da tužitelj od Komisije ne zahtijeva da donese odluku u vezi s njim, nego da otvori istragu u vezi s trećim stranama i da donese odluke u vezi s njima. Nesumnjivo da tužitelj u svojem dvostrukom svojstvu korisnika usluga zračnih prijevoznika i vodećeg člana organizacije korisnika usluga zračnog prijevoza ima neizravan interes, kao što bi ga mogli imati i drugi korisnici u takvom postupku i u njegovom rezultatu, ali on ipak nema pravni položaj stvarnog adresata odluke koja se može proglasiti ništavnom na temelju članka 173. stavka 2. ili u odnosu na položaj potencijalnog adresata pravnog akta koji je Komisija dužna donijeti u vezi s njim, kao što predviđa članak 175. stavak 3.
- 17 Iz navedenog slijedi da je tužba nedopuštena na temelju članka 175. i članka 173.

Troškovi

- 18 Na temelju članka 69. stavka 2. Poslovnika stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.
- 19 Budući da tužitelj nije uspio u postupku, valja mu naložiti plaćanje troškova.

20 Budući da je samo Komisija zatražila snošenje troškova, ova presuda treba se ograničiti na troškove nastale za Komisiju.

Slijedom navedenog,

SUD (drugo vijeće)

odlučuje:

1. Tužba se odbacuje kao nedopuštena.

2. Tužitelju se nalaže plaćanje troškova nastalih za Komisiju, a intervenijenti će snositi svoje troškove.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luksembourgu 10. lipnja 1982.

[potpisi]

* Jezik postupka: engleski